

158. Van Dale, de letter Z (4)

1. De term zoroastrisch slaat op Zarathoestra. De afkorting van zuidoost ten oosten is Z.O.t.O. [zet-oo-tee-oo] De zook [zoek] is zekere dansmuziek. Het wolmanzout heet ook wel Wolmans zoutmengsel. Kent u de zoutontginning bij Boekelo en de zoutmijn te Wieliczka? Doet u mij maar een flinke portie zoutvlees-kousenband. Hij was geboren in 1900 en zoveel. Zuid ten oosten wordt afgekort tot Z.t.O [zet-tee-oo].
2. Laten we es [us] informeel kijken of ze al zo ver zijn met 't [ut] eten. Zowaar, het was zo waar als de rekensom $2 + 2 = 4$. Het is zo wel genoeg. Dat geldt zowel voor de mannen als de vrouwen. Hij was zo zeer bedroefd, het deed hem zo zeer. De afkorting z.o.z. [zet-oo-zet] staat voor zie ommezijde. Zomerpeil wordt afgekort tot ZP [zet-pee], zirkonium tot Zr [zet-èr]. Het zsa [zet-ès-aa], zeer stil asfalt, is een neefje van het zoab. In het zuideinde van de stad woonde Jan Rap aan het Zuideinde. De zuidelijken wonen in de zuidelijke staten. Australië ligt op het australe halfmond, niet op het boreale. Ook de Australiëgenieten van het australlicht. Wat zuiderburen zijn, hangt ervan af of je in Nederland of in België bent. De Zuiderdriehoek heet ook Zuidelijke Driehoek en de zuiderkeerkring ook wel Steenbokskeerkring. De zuiderlinge ontving ons zuiders tijdens de storm op het Zuidersop (de Zuiderzee).
3. Men serveerde een door de Zuiderzeevisser gevangen zuiderzeekrabbetje. De wind ging zuidoosten. De gebenedijde Zuid-Molukse republiek is nooit goed van de grond gekomen.
4. Zuigelingeneceem is dauwworm. Hoeveel Zuidzee-eilanden passeerde de Zuidzeevaarder?
5. De kompasstreek zuidzuidoosten wees figuurlijk in de richting van de Zuid-Zuidhandel.
6. Je hebt Ionische, Dorische en Korinthische zuilen, maar ook de zuilen van Hercules en de zuil van Volta. Een dicteefanaat moet zuiver schrijven en moet dus een kundige zuiveraar(ster) zijn.
7. De kamer kuis je, echter niet in standaardtaal, een opstel zuiver je. De schuldenaar veroorzaakte zuivering van mora.
8. Het feest van de zuivering van Maria is Lichtmis. Op het zulo van Piet Vroon spottend aten ze geen zure zult. Hij zultte 't [ut] onderwijs met menig grapje. Zurkel is zureklaver (zure klaver, klaverzuring). Mijn halfzuster (halve zuster) behoorde niet tot de broeders en zusters in den Here, wel tot de zusters van het Rode Kruis.
9. In een zusteracademie word je geen zuster, in een zusterloge zitten als regel geen vrouwen. In onze zusterstad hadden ze ook een nonnenschool, een zustersschool, een zusterschool van de onze dus.
10. Zal het zureregenprobleem ooit worden opgelost? Zuurbranden (pyrosis) is een maagzuurprobleem. Zuurvaste verf bevat carbolfuchsine. Een nangka is een zuurzakboom. Kent u deze afkortingen? Z.v.a. [zet-vee-aa] staat voor zoveel als en ZvK [zet-vee-kaa] voor Stichting Zendtijd voor Kerken. De afkorting zw. [zet-wee] betekent zwart, z/w [zet-wee] zwart-wit en ZW [zet-wee] is de landcode van Zimbabwe, maar ook de aanduiding van de Ziektewet. Bilsel wordt in molenstenen gebild. Dat kind is nog onder de zuurballenwet. Het was zum Kotzen en het maakte ons zum Tode betrübt, dat onze zuurverdiende centen door de kredietcrisis in rook opgingen...
11. De afbeelding van een zwaan is het symbool van Luther, Vondel is de Agrippijnse zwaan, Vergilius de Mantuaanse zwaan, Pindarus de Thebaanse zwaan, Shakespeare de zwaan van Avon, Petrarca de zwaan van Vacluse en Fénelon de zwaan van Kamerijk. Ook is de Zwaan een sterrenbeeld op het noordelijk halfmond.
12. Een sansev(i)eria is een zwaardplant. Bij zwaarlijvigheid ben je corpulent (obees). Zwaarte is een kwestie van zwaartekracht. De zwaartelijn van een driehoek heet ook mediaan. De zwacri (Jaarboek 2008) moet bestreden worden. Een zwam is een fungus, zwammen zijn fungi. Een hyfe is een zwam- of

schimmeldraad. De zwamvlok is het mycelium en de zwamwortel is de mycorrhiza. David controleerde de davits (zwanenhalzen). De Stimezo is de Stichting voor Medisch Verantwoorde Zwangerschapsonderbreking. Kan ik dat zwart-op-wit krijgen? De Zwarte Dood staat voor de builenpest en de zwarte koorts (kala-azar) lijkt op malaria. De Zwarte of zwarterik is de duivel.

13. Een zwartjan is een schoorsteenveger. Een zwarthandelaar handelt clandestien. Een zwartkopje is een comedo of mee-eter. Hij droeg een zwartlakense jas en een zwartleren (Jaarboek 2008) broek.

14. We zullen die zwartrijder eens flink zwartmaken. De Zwartvoetkenner was ook nog zwartvisser. Met zicht op de vulkaan werd de band ge vulkaniseerd. Kijk, een ijzeren zweed!

Rein Leentfaar